

Ông Amandeep Singh Gill, Phó Tổng thư ký, Đặc phái viên về Công nghệ của Tổng thư ký Liên hợp quốc. Ảnh: PV.

Phó Tổng thư ký Liên hợp quốc: *Ưu tiên chuyển đổi số và trí tuệ nhân tạo là định hướng đúng đắn của Việt Nam*

“

Việt Nam được đánh giá là một trong những quốc gia đi đầu về chuyển đổi số trong khu vực. Theo Phó Tổng Thư ký Liên hợp quốc Amandeep Singh Gill, việc ưu tiên trí tuệ nhân tạo (AI) và kinh tế số là lựa chọn chiến lược đúng đắn, mở ra dư địa tăng trưởng và đổi mới sáng tạo trong giai đoạn tới. Tạp chí Khoa học và Công nghệ Việt Nam đã có cuộc phỏng vấn với ông Amandeep Singh Gill về vị thế của Việt Nam trong chuyển đổi số và ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong giai đoạn hiện nay.

”

Thưa ông, xin ông đánh giá về vị thế chuyển đổi số của Việt Nam trong ASEAN cũng như trên toàn cầu?

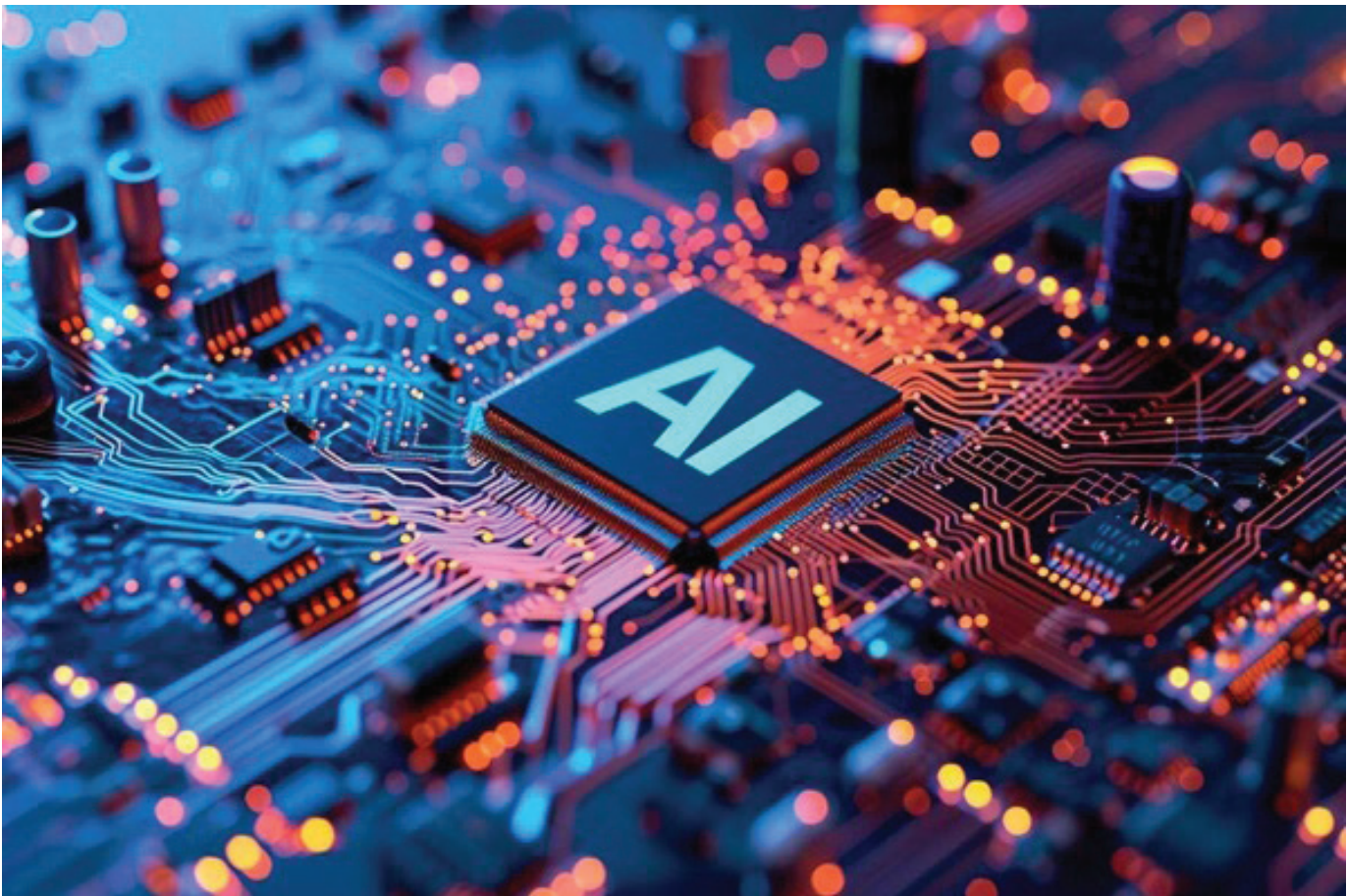
Phó Tổng thư ký Liên hợp quốc Amandeep Singh Gill: Việt Nam là một trong những quốc gia dẫn đầu về chuyển đổi số không chỉ trong khu vực mà còn trên toàn thế giới. Tỷ trọng kinh tế số trong tổng thể nền kinh tế của Việt Nam đang tăng trưởng nhanh gấp hai đến ba lần so với phần còn lại của nền kinh tế. Điều này đưa Việt Nam vào nhóm các quốc gia đi đầu về lĩnh vực này.

Mặc dù khu vực ASEAN vẫn đối mặt với nhiều thách thức như sự phát triển không đồng đều giữa các quốc gia hay hạ tầng số chưa thực sự tương thích, nhưng thật đáng mừng khi thấy các vấn đề này đang nhận được sự ưu tiên cao nhất và được các Bộ trưởng ASEAN giải quyết thông qua quy hoạch tổng thể kỹ thuật số đầy cảm hứng cho giai đoạn từ năm 2020 đến năm 2026.

Trí tuệ nhân tạo là 1 trong những công nghệ chiến lược được Việt Nam xác định là ưu tiên phát triển trọng điểm. Ông đánh giá thế nào về định hướng chiến lược này trong kỷ nguyên số hiện nay?

Phó Tổng thư ký Liên hợp quốc Amandeep Singh Gill: Đó là một định hướng đúng đắn bởi ngày nay chúng ta không thể bỏ qua AI trong bất kỳ chiến lược quốc gia nào về chuyển đổi kinh tế xã hội. Theo Nghị quyết 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia (Nghị quyết 57), Việt Nam đang ưu tiên AI và chuyển đổi số.

Tôi rất ấn tượng khi nghe nguyên Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ Nguyễn Mạnh Hùng so sánh Nghị quyết 57 với Nghị quyết "khoản 10" trước đây. Nếu Nghị quyết 10 giúp giải phóng sức lao động bằng cách thúc đẩy năng suất nông nghiệp và tăng cường

Tiềm năng của AI trong việc chuyển đổi xã hội và nền kinh tế là rất lớn. Ảnh: ST.

an ninh lương thực cho Việt Nam, thì nay Nghị quyết 57 nhấn mạnh việc giải phóng sự sáng tạo to lớn của người dân Việt Nam cần cù.

Theo ông, trí tuệ nhân tạo nên được phát triển như thế nào để bảo đảm cách tiếp cận có trách nhiệm, lấy con người làm trung tâm và đóng góp thiết thực cho phát triển bền vững?

Phó Tổng thư ký Liên hợp quốc Amandeep Singh Gill: AI là một công nghệ rất mạnh mẽ, có tiềm năng to lớn để tạo nên những điều tốt đẹp nhưng cũng có thể bị lạm dụng hoặc làm giảm quyền lực của con người. Do đó, cách tiếp cận lấy con người làm trung tâm là rất quan trọng, nơi quyền và lợi ích của con người được đề cao. Sự riêng tư và bảo mật dữ liệu của con người phải được tôn trọng, và sự phát triển của AI không được dẫn đến sự tập trung mới về của cải và quyền lực, hay bỏ lại phía sau một số cá nhân nhất định.

Nếu chúng ta cùng nhau phát triển các mô hình AI đáng tin cậy, tôn trọng bảo mật dữ liệu và nhân quyền, thì tiềm năng của AI trong việc chuyển đổi xã hội và nền kinh tế là rất lớn. Tại Liên hợp quốc, quan điểm của chúng tôi là AI phải phục vụ cho toàn nhân loại, không chỉ cho một số ít người. Nên trao quyền sử dụng AI cho tất cả mọi người để họ sáng tạo hơn, năng suất hơn chứ không phải gạt họ ra bên lề trong nền kinh tế tương lai.

Liên hợp quốc có những hỗ trợ gì với Việt Nam liên quan đến phát triển trí tuệ nhân tạo có đạo đức, thưa ông?

Phó Tổng thư ký Liên hợp quốc Amandeep Singh Gill: Liên hợp quốc đã thiết lập các cơ chế toàn cầu mới về quản trị AI và tất cả các quốc gia thành viên, bao gồm cả Việt Nam, đã cam kết tham gia quản trị AI toàn cầu theo Hiệp ước Số toàn cầu (Global Digital Compact).

Các cơ chế và cam kết cụ thể bao gồm:

Một là, tổ chức Đối thoại toàn cầu về quản trị AI: Sự kiện này diễn ra hằng năm (năm nay tại Geneva,

năm sau tại New York). Kinh nghiệm quốc gia của Việt Nam và các quy định pháp luật gần đây về AI sẽ là những bài học quý giá để chia sẻ với các nước khác.

Hai là, thành lập Hội đồng khoa học độc lập quốc tế về AI: Các nhà khoa học Việt Nam đang phát triển AI tiên tiến có thể tham gia vào cuộc đối thoại toàn cầu về cách công nghệ này phát triển và tác động của nó.

Ba là, xây dựng năng lực AI: Việt Nam đã cam kết đóng góp một trung tâm thuộc mạng lưới của Liên hợp quốc về xây dựng năng lực AI toàn cầu. Trung tâm này sẽ làm việc cùng các trung tâm khác ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ và châu Âu để chia sẻ các ứng dụng thực tế (use cases), đào tạo nhân lực và phát triển tài năng để AI được sử dụng một cách có trách nhiệm.

Thứ tư, về hạ tầng tính toán: Hạ tầng là nơi tất cả chúng ta phải bắt đầu. Nếu các nhà nghiên cứu và giám đốc AI không có đủ năng lực tính toán để huấn luyện mô hình và nếu không có đủ dung lượng trung tâm dữ liệu để chạy các mô hình đó, thì AI sẽ không hoạt động. Vì vậy, việc ưu tiên cơ sở hạ tầng, phát triển nhân tài và các bộ dữ liệu là cách tiếp cận đúng đắn.

Thứ năm, về hạ tầng năng lượng: Hạ tầng năng lượng cũng quan trọng không kém vì năng lượng ngày nay là một hạn chế lớn đối với nhu cầu hạ tầng của AI. Thật tốt khi thấy tất cả các dạng năng lượng đang được ưu tiên, bao gồm cả năng lượng hạt nhân - vốn là một dạng năng lượng tái tạo. Từ quan điểm của Liên Hợp quốc, việc sử dụng năng lượng tái tạo luôn được ưu tiên hơn nhiên liệu hóa thạch để thúc đẩy sự mở rộng của AI.

Trân trọng cảm ơn ông!

Thực hiện: **Phạm Thịnh**